

GODSBEELD

EN

GELOOFSBELEVING

Louis SANDERS

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	5
Putten uit de bron: Gebruiksaanwijzing voor de bijbel	7
<i>Doelgericht bijbel lezen</i>	7
<i>Niet alles in de bijbel is even belangrijk</i>	8
<i>Het belangrijkste van heel de bijbel</i>	9
<i>Met Jezus op weg</i>	9
A. GODSBEELDEN	
Godsbeelden uit het Oude Verbond	12
<i>De God van Mozes</i>	12
<i>De God van de profeten</i>	16
Godsbeelden in het Nieuwe Verbond	18
<i>De God van Jezus</i>	18
<i>De God van de christenen</i>	22
Waarom wordt het godsbeeld van Mozes niet verworpen?	27
<i>De Bijbel</i>	27
<i>Culturele invloeden</i>	27
<i>De macht van de traditie</i>	28
Een wettisch of een pedagogisch model van bijbel lezen?	29
<i>Het opvoedingstraject van God</i>	30
De boom van kennis van goed en kwaad in volle bloei	33
<i>De boom van kennis van goed en kwaad</i>	33
<i>De boom des Levens</i>	34
<i>Kiezen tussen twee bomen</i>	35
Levende stenen	38
<i>De tabernakel in het Oude Verbond</i>	38
<i>De ware tabernakel van het Nieuwe Verbond</i>	39

B. DE OPDRACHT EN HET WERK VAN JEZUS

De boodschap van het nakende koningschap van God	44
<i>Wat betekent het koningschap van God?</i>	44
<i>Binnengaan in het koningschap van God</i>	45
<i>De sleutels van Petrus voor het koningschap</i>	46
Een vriendschapsverdrag met God voor mede-koningschap	50
<i>Eeuwig leven verwerven</i>	51
<i>Het Koningschap verwerven</i>	53
De persoonlijke leiding van Jezus om te handelen in zijn naam	57
<i>Jezus echt „in” ons en wij echt „in” Hem?</i>	58
<i>Spreekt Jezus echt tot zijn volgelingen?</i>	59
Een heel klein woordje dat het Nieuwe Verbond wegveegt	61

C. GODSBEELD EN GELOOFSBELEVING

Godsbeeld en liefde voor God	66
<i>Is de liefde voor God het belangrijkste kenmerk van christenen?</i>	66
<i>Een verregaand engagement</i>	67
<i>Gods verlangen om geliefd te worden</i>	67
<i>Wat maken wij er van?</i>	68
<i>De leerschool van de liefde</i>	68
Godsbeeld en gebed	71
Godsbeeld en stijl van geestelijke leiding: Het juk en de last	75
<i>Het harde juk</i>	75
<i>Het zachte juk</i>	76
<i>De zware lasten</i>	76
<i>De lichte last</i>	77
<i>Zijn woorden horen en ook doen</i>	79
<i>Geen onderdanen, maar vrienden</i>	80
<i>Vragen en het zal gegeven worden</i>	80
<i>Gods snoeiwerk</i>	81

<i>Het koningschap van de navolger is niet van deze wereld</i>	83
<i>Ze hebben Mij vervolgd, dan zullen ze ook jullie vervolgen (Joh 15: 20)</i>	84
D. DE TOEKOMST	
Op weg naar één kudde	88
<i>De Herder roept zijn schapen en leidt ze naar buiten (Joh. 10:3)</i>	88
<i>Schipbreuk der kerken?</i>	88
In de stal of in de wijde wereld?	91
<i>Veilig in de stal</i>	91
<i>Gewoon in Jezus geloven</i>	92
<i>Jezus volgen</i>	93
<i>Perfectie of volwassenheid?</i>	93
<i>Volgelingen zonder stal</i>	94
Zalig de vredeverstoorders	96
<i>Enkele vredeverstoorders in vogelvlucht</i>	97

Woord vooraf

Het gemeenschappelijke kenmerk van mijn boeken is dat zij telkens een zoektocht zijn naar een waarachtig godsbeeld. Het zijn voor mij geen theoretische studies, maar zij vloeien voort vanuit een reëel aangevoelde behoefte. Geestelijk dorre periodes zijn in mijn leven meerdere keren een krachtige motivatie geweest om op zoek te gaan: van kerk te veranderen en uiteindelijk buiten kerkelijk verband God te gaan zoeken. Mijn boeken waren geen beschrijvingen of verslagen van voorafgaand onderzoek. Het schrijven zelf was het zoeken. Vanuit mijn achtergrond was ik gewend al schrijvend iets te onderzoeken, anders kan ik mijn gedachten niet overzichtelijk houden. En eveneens vanuit mijn achtergrond deed ik dat vanuit de bijbel, hoewel zonder theologische opleiding, om een antwoord te gaan zoeken op mijn sluimerende vragen. Bewust dat er in de loop van de tijd in de kerken de meest ongewettigde besluiten getrokken zijn uit de bijbel, hoedde ik er mij voor om uit afzonderlijke bijbelverzen verregaande besluiten te trekken zonder bekommernis met de onmiddellijke en met de algemene bijbelse context. Dat is immers de grote fout die eeuwenlang gemaakt is en daarna gemakshalve nagepraat is.

In mijn eerste boek „Het opvoedingstraject van God” leerde ik de bijbel niet langer als een wettisch boek te lezen. De bijbel wordt eerder beschreven als de geschiedenis over de manier waarop God zijn volk opvoedt. In mijn tweede boek „Blijf in Mij, en Ik zal in u blijven” vond ik de kern van het Nieuwe Verbond. Dat was voor mij als een wonderbare openbaring, een ontdekking van de essentie van het evangelie. Schrijvers die mij geïnspireerd hebben, hadden gewoonlijk een soort van slagzin die hen steeds achtervolgde. Wat mij betreft, zou zulke slagzin luiden: „Blijf in Mij”, het zinnetje dat dagelijks terug in mijn gedachten komt. Ik besloot dat de bijbel nooit kan geïnterpreteerd worden op een manier die niet overeenkomt met het leven van Jezus. Het evangelie en Jezus is de norm voor gans de bijbel. En van de evangeliën is het relaas van Johannes over de avond vóór het lijden van Jezus het hoogtepunt. Het derde boek „Christendom zonder kerkstructuren. De geloofsbeleving van Simone Weil” deed mijn geloof een definitieve wending aannemen, weg van talrijke oude clichés. Ook dat boek heeft mij veel geleerd om bewust te worden van de essentie van geloof en om deze essentie te onderscheiden van kerkelijke ballast. Veel van de gedachten van Weil zinderen tot op heden na bij het overdenken van geloofsbeleving rondom mij. Na dit derde boek heb ik er lange tijd niet meer aan gedacht om nog een vierde boek te schrijven. In de plaats daarvan begon ik in een blog korte berichten te schrijven over thema’s die mij op het ogenblik bezig hielden. De bedoeling van deze berichten werd als volgt geformuleerd: „Wil een forum zijn over een passend godsbeeld en een herbronning voor mensen met een onvrede over geloofszaken”. De drie boeken en de blog waren niet anders dan één doorlopende zoektocht naar een waarachtig godsbeeld.

In de berichten van de blog werd gepoogd dieper in te gaan op diverse thema's en om toch door hun bondigheid vlotter leesbaar te zijn. Dit vierde boek „godsbeeld en geloofsbeleving” is nu ontstaan vanuit de idee om een structuur te brengen in alle berichten. De teksten zijn wat aangepast maar dat zal misschien niet beletten dat soms de indruk ontstaat van onnodige herhaling.

Nooit in mijn leven heb ik zoveel geleerd en zoveel antwoorden gekregen op mijn sluimerende vragen in verband met mijn geloof dan in deze eindperiode van mijn leven. Als resultaat groeide een meest intieme relatie met mijn Heer en een verlangen naar zijn aanwezigheid als nooit tevoren.

Cruciaal voor mijn huidige relatie met de Vader en de Zoon was het relaas van Johannes over het Laatste Avondmaal (Joh. 13 tot 17), waar ik voor het eerst als nooit tevoren de zin van het Nieuwe Verbond begreep en leerde beleven. Wij vinden dit relaas alleen bij Johannes, de apostel „die Jezus liefhad” en die op die avond „aan de boezem van Jezus” lag. Hij heeft het hart van God letterlijk voelen kloppen en wellicht hij alleen begreep vanuit zijn eigen ervaring de draagkracht van die woorden. De kernbegrippen tijdens die avond zijn intens met elkaar verbonden: in Hem blijven, zijn woord horen en bewaren, Hem liefhebben en Hem volgen. Als wij niet in Hem blijven, overvloedig in zijn aanwezigheid, dan horen wij zijn stille stem niet en kunnen ook niet doen wat Hij zegt. Dan kennen wij de vreugde van de innige liefde niet en kunnen wij totaal niet in zijn voetsporen lopen. Johannes vatte die kernbegrippen later samen in zijn eerste brief: „Wie zijn woord bewaart, die is volgroeid in zijn liefde voor God. Hierdoor weten we dat we in Hem zijn en wie zegt in Hem te blijven, behoort in de voetsporen van Jezus te treden” (1 Joh. 2: 5-6).

december 2015

Putten uit de bron: Gebruiksaanwijzing voor de bijbel

De bijbel is als een wegwijzer. Wegwijzers staan op de kruising van wegen. Zij zijn van cruciaal belang, maar wanneer we niet de weg opgaan die naar het passende doel wijst, dan worden zij nutteloos. Het is dus niet de bedoeling altijd bij de wegwijzer te blijven staan. En wanneer wij andere wegen opgaan dan degene die naar het passende doel leidt, dan verliest hij zijn functie.

Doelgericht bijbel lezen

Het nadeel van mooie wegwijzers is dat ze onze aandacht kunnen afleiden waardoor wij meer met de wegwijzer begaan zijn dan met de weg. Veel met goud versierde bijbels die als geschenk gegeven worden bij een huwelijk, verdwijnen later in een kast als louter pronkstuk. En wie ijverig de bijbel bestudeert uit puur ontzag voor de bijbel, uit bijbelverering of omdat deze kennis prestige oplevert, blijft plakken aan het middel en komt niet op de weg naar het doel.

Veel mensen lopen vanuit de bijbel naar nutteloze wegen. Gewoonlijk is het niet zo dat ze dan totaal het rechte spoor bijster geraken, maar het kan de geestelijke groei vertragen of hinderen. Men kan in de bijbel gezond voedsel zoeken, geologische en archeologische kennis, psychotherapeutische richtlijnen, historische feiten... en dit alles kan zelfs heel vroom overkomen.

Men kan in de bijbel rechtvaardiging gaan zoeken voor bestaande opvattingen en praktijken. Een erg veel voorkomende suggestie is de bijbel te gaan lezen als een wetboek. Het is een oeroude neiging die eventueel door onnauwkeurige vertalingen verder in de hand gewerkt wordt. Zeer oude tradities bieden sterke weerstand tegen verandering. De joden leden onder deze traditie. De christenen niet veel minder. Van zulke bijbelkenners zei Jezus dat zij de mensen zware lasten op de schouders leggen....

Het veiligst is de bijbel in alle prioriteit doelgericht te gebruiken. De bijbel is een wegwijzer naar God. Een belangrijke eerste stap in het geloof is God te kennen en te weten wat God wil. Voor deze eerste stappen in het geloof is de bijbel van onvervangbare waarde. Heel veel christenen lijden aan een gemis aan bijbelkennis. Zonder die kennis weten zij niet welke houding aan te nemen tegenover God en kunnen zij niet weten in hoeverre zij voldoen aan zijn verwachting. Zij nemen deel aan allerlei kerkelijke activiteiten, maar God zelf blijft een onbekende. En onbekend is onbemind. Dat is jammer. Wij houden best goed voor ogen dat wij in eerste instantie God goed moeten leren kennen. Ons godsbeeld bepaalt mee onze houding tegenover Hem en die houding is de kern van de geloofsbeleving.

Jezus had reeds op zeer jonge leeftijd veel bijbelkennis opgedaan. Hij had op twaalfjarige leeftijd God al als een Vader herkend en tot ieders verwondering beleefde Hij Hem ook volledig als een Vader (Lucas 2:50). Hoewel die beleving als een echte Vader reeds in de geschriften van Jesaja te vinden was (bijvoorbeeld Jes. 63: 16 of 64:8), was dat zo vreemd voor de joden dat zij Jezus later van godslastering beschuldigden omdat Hij God zijn Vader noemde (Johannes: 5: 18). In zijn openbaar leven citeerde Jezus ook vaak de bijbel. En ging Jezus met de bijbel in andere richtingen dan naar de Vader? Neen, de persoonlijke leiding van zijn Vader ging zelfs prioriteit krijgen op de letter van de Wet. Wettisch bekeken ging Jezus herhaaldelijk in de fout, wat Hem heel kwalijk genomen werd. Wie ernstig zoekt naar een waar godsbeeld, komt niet terecht bij geboden en verboden, maar bij een God van liefde die je uitnodigt om met Hem in een persoonlijke relatie te treden. Geloof gaat over die wederzijdse relatie van de mens en zijn God. Al het andere zijn randverschijnselen die een valse illusie kunnen geven van godsvrucht.

Niet alles in de bijbel is even belangrijk

Veel christenen maken weinig of slechts naar eigen goeddenken onderscheid in de relatieve belangrijkheid van bijbelteksten. Afzonderlijke zinnestukjes worden uit de context gehaald en krijgen een eigen betekenis. Vaak wordt een overdreven belang gehecht aan concreet zichtbare details zoals kleding en voeding, in de mening dat dan ook aan het belangrijke voldaan wordt. Er staat immers: „Wie niet getrouw is in het kleine, is ook niet betrouwbaar in het grote” (Mat. 25: 21). De neiging om alles over één kam te scheren wordt gerechtvaardigd door citaten als: „Elk van God ingegeven schriftwoord is nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid” (2 Tim. 3:16). In deze tekst wordt echter helemaal niet gezegd dat alles even belangrijk is. Wij zouden net zo goed in waarheid kunnen beweren dat „heel veel van God ingegeven schriftwoorden vatbaar zijn gebleken voor misbruik of voor misverstand”.

Bij het doorbladeren van dit boek kan het mensen, die vertrouwd zijn met de bijbel, opvallen dat soms andere woorden gebruikt worden dan degene die ze gewend zijn, of dat een niet-Nederlandstalige bijbel geciteerd wordt. In de loop van de tekst wordt verklaard waarom dit gebeurt. In het algemeen was het de bedoeling om een bewoording te gebruiken die zo precies en zo duidelijk mogelijk weergeeft wat de bijbelschrijver oorspronkelijk wilde uitdrukken. De belangrijkste woorden die wat vreemd kunnen lijken, zijn:

- „teleios” wordt vaker vertaald als „volwassen” dan in de meeste bijbels, die vaker „volmaakt” schrijven,
- „basileia” wordt vaker vertaald als „koningschap” en minder vaak als „koninkrijk”,

- Het Griekse woord „en” wordt in de uitdrukking „Christus in ons” nooit vertaald als „bij ons” of „onder ons”.

Haast niemand zal radicaal elk woord uit de bijbel letterlijk, bindend, en even belangrijk vinden. Christenen stenigen bijvoorbeeld geen mensen meer die op zaterdag hout gaan sprokkelen. Maar in veel gevallen lijken heel wat teksten toch vragen op te roepen of lijken ze niet zomaar in overeenkomst met andere teksten. Bestaat er dan iets belangrijk dat als toetssteen kan dienen om de ware betekenis te vinden?

Het belangrijkste van heel de bijbel

In de eerste boeken van het Oude Testament vinden wij teksten die een ander godsbeeld suggereren dan in latere teksten. Bij de profeten vinden wij brokjes openbaring over God, temidden van allerlei andere informatie. In de persoon van Jezus heeft God zich echter volledig geopenbaard zoals Hij werkelijk is. Er is niets in Jezus dat ook niet in de Vader is of was. De Vader en de Zoon zijn één. Wie de Zoon gezien heeft, heeft de Vader gezien. Daarom getuigde Johannes dat wij allen uit zijn „volheid” ontvangen hebben en dat, alhoewel niemand ooit God gezien heeft, zijn eniggeboren Zoon Hem ons heeft doen kennen (Johannes 1: 16-18).

Daarom zijn de evangeliën de belangrijkste boeken van heel de bijbel. Indien een passage uit gelijk welk ander boek niet lijkt overeen te komen met de persoon van Jezus, met zijn geest, zijn houding of zijn woorden, dan zullen wij verder moeten gaan zoeken hoe dat komt. Jezus blijft de belangrijkste referentie van wie God is en wat God wil.

Een heel belangrijke vraag is wie er na dit leven in de hemel zal komen. Jezus gaf er een duidelijk antwoord op. Wie een goed leven leidt, heeft eeuwig leven, zei Jezus tegen de rijke jongeling. En meerdere keren herhaalde Hij dat wie in Hem gelooft, ook eeuwig leven heeft.

Binnen de evangeliën zijn bovendien de woorden van Jezus tijdens het Laatste Avondmaal, de belangrijkste. Daar vinden wij wat God meest verlangt in zijn relatie met de mens. Het is niet toevallig dat nergens in de bijbel zo uitvoerig beschreven wordt als wat in die enkele uren gebeurde en gezegd is.

Met Jezus op weg

De bijbel dient om je met Jezus op weg te sturen. De bijbel is de wegwijzer, Jezus is de weg, niet de bijbel, niet de kerkgemeenschap, niet een geestelijke leider. Eens op weg, gaat de bijbel en de kerkgemeenschap, in belang verminderen en het contact met Jezus in belang toenemen. Na dit leven moeten we de bijbel helemaal achterlaten.

